

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/231/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7611203903
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 11. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hrabovecká
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2012:7611203903.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a členiek senátu JUDr. Ludviky Bodnárovej a JUDr. Frederiky Zozulákovej v právnej veci maloletých detí K.: N. nar. X.X.U. a N. nar. XX.XX.U. zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, pracovisko Krompachy, detí rodičov Z. T. nar. XX.X.U. bývajúcej v B. M. N. K. Č.. XX zastúpenej JUDr. Zuzanou Kollárovou advokátkou so sídlom Advokátskej kancelárie v Spišskej Nová Vsi na Zimnej č. 59 a V. K. nar. XX.X.U. bývajúceho v F. Č.. U. v konaní o zmene úpravy styku o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 12.4.2012 č.k. 13P 112/2011-56 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom z 12.4.2012 č.k. 13P 112/2011-56 zmenil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves z 31.5.2012 č.k. 4C 52/2012-37 vo výroku o úprave styku otca s mal. N. K. nar. X.XX.U. a mal. N. K. nar. XX.XX.U. tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý víkend nepárneho týždňa v mesiaci od piatku 18.00 hod. do nedele 18.00 hod., cez vianočné sviatky každý nepárny kalendárny rok od 23.12. od 15.00 hod. do 25.12. do 18.00 hod., každý páry kalendárny rok od 30.12. od 15.00 hod. do 1.1. do 18.00 hod., cez veľkonočné sviatky každý nepárny kalendárny rok od veľkonočného štvrtku od 15.00 hod. do veľkonočnej soboty do 18.00 hod. a každý páry rok od veľkonočnej soboty od 9.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 18.00 hod. Matke uložil povinnosť maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť s tým, že otec deti prevezme a odovzdá v mieste bydliska matky maloletých detí. Uložil rodičom povinnosť informovať sa navzájom o prípadnej zmene ohľadom stretnutia a dôvodoch tejto zmeny bezodkladne. Zaviazal matku uhradiť trovy znaleckého dokazovania 229,08 € a otca 229,08 € do 30 dní od právoplatnosti rozsudku na účet konajúceho súdu.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka s návrhom, aby odvolací súd rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves z 12.4.2012 zrušil v celom rozsahu a vec vrátil na nové konanie na prvostupňový súd. Odvolanie podala z dôvodu, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonala navrhnuté dôkazy potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Vyjadrila názor, že konštatovanie znalkyne W.. W. (znalecký posudok č. 14/2012), že „na základe správ z predchádzajúcich vyšetrení a záverov znaleckého vyšetrenia sa príznaky sexuálneho zneužívania nepotvrdili“, sa nemusí zakladať na pravde, preto žiadala o vyhotovenie kontrolného znaleckého posudku, keďže zo záverov psychologického vyšetrenia vykonaného F.. W.. X., W.. z 18.5.2011 a psychologického nálezu W.. Š. nevyplýva, aby sexuálne zneužívanie bolo možné s istotou vylúčiť. Závery obsiahnuté v znaleckom posudku W.. W. vníma ako cielené, čo je viditeľné v odpovedi znalkyne k otázke č. 11, kedy uviedla, že „nie je vhodné dieťa naďalej vystavovať ďalším vyšetreniam, ktoré by mali potvrdiť negatívne správanie otca voči dieťaťu“. Uviedla, že

postup psychológov pri vyšetrení maloletých detí má byť vždy taký, aby deti nevycítili dôvody, pre ktoré sa vyšetrenia zúčastňujú a ak niektorý z psychológov takto nepostupuje, resp. nevie takému postupu zabrániť, v takom prípade svoju funkciu nevykonáva správne. Doteraz žiadne z vyšetrení neprípadovalo maloletým deťom nepríjemné, postupy psychológov považuje za vysoko profesionálne, preto obávať sa nevhodnosti ďalšieho vyšetrenia nehrá rolu. Jej prvotným záujmom je záujem o správny fyzický a psychický vývin maloletých detí, ktorý mohol byť konaním otca zjavne zasiahnutý. Ani znalecké dokazovanie W.. W. jednoznačne nevyvrátilo podozrenie, ktoré na základe opakovaného chovania mal. N. mala a stále má a nemôže dopustiť, aby sa bez jednoznačného vyvrátenia tohto podozrenia otec stretával s mal. N. a mal. N. v rozsahu, ako rozhodol súd v napadnutom rozsudku. Zdôraznila, že kým sa nepreukáže opak a nebudú vyvrátené všetky podozrenia, odmieta svoje deti vystavovať možnému riziku nebezpečenstva. Poukázala aj na to, že počas vyšetrenia mal. N. F.. W.. V. X., W.. bol vyvodený záver, že maloletá je primerane diferencovaná, mentálny vek zodpovedá fyzickému veku, je emocionálne vitálna, poruchy prežívania neboli zistené, maloletá je relatívne vecná a nebola zistená tendencia ku konfabuláciám, kým zo záverov znaleckého posudku W.. W. pre zmenu vyplýva, že u mal. N. sú prítomné tendencie k vymýšľaniu, najmä ako prostriedok prezentovania vlastnej osoby a zvyšovanie vlastnej identity. Tieto rozdiely v odborných záveroch sú natoľko závažné, že nie je možné vec správne právne posúdiť len osvojením si jedného z týchto záverov a už vôbec nie, ak je za správny prijatý záver, na základe ktorého môže mal. N. čo i len potencionálne hroziť ďalšie riziko.

Otec maloletých detí vo vyjadrení označil odvolanie matky za cielené naťahovanie súdnych konaní a tým aj ďalšie znemožňovanie a obmedzovanie jeho práv ako otca stretávať sa s maloletými deťmi, nakoľko práve počas tohto konania má už rok a pol obmedzený styk s mal. N. a mal. N. každú nedeľu párneho týždňa v mesiaci od 15.00 hod. do 18.00 hod. za prítomnosti matky maloletých detí. Skutočnosť vo vyjadrení matky maloletých detí, že F.. W.. X. a W.. Š. nemôžu s istotou údajne sexuálne zneužívanie vylúčiť nastala preto, že sa matka vedome nezúčastnila ďalších plánovaných sedení u týchto psychológov, čím sama znemožnila ich dospenie k presnému záveru, kým on sa týchto sedení osobne zúčastnil. Domnieva sa, že v takýchto závažných obvineniach a podozreniach, ako je podozrenie zo sexuálneho zneužívania mal. N., by sa mal psychológ vyhľadať okamžite a nie po pol roku po podozrení, ako to urobila matka detí. Znalecký posudok W.. W. považuje za veľmi presný, výstižný, vecne a odborne správny. Je v ňom jednoznačne uvedené, že sa príznaky sexuálneho zneužívania nepotvrdili, pričom používa metódy, ktoré nemôže spochybniť niekto, kto nemá psychologické vzdelanie. Vyjadril názor, že matka detí s týmto posudkom nesúhlasila pravdepodobne preto, lebo znalkyňa nepotvrdila jej domnienku. Poukázal na konštatovanie znalkyne, že nie je vhodné dieťa naďalej vystavovať ďalším vyšetreniam a rovnako jednoznačne sa vyjadrila, že nie je pravdepodobné, že by mohli mať stretnutia mal. N. s ním negatívny vplyv na duševný vývin dieťaťa (detí). Je presvedčený, že opätovné znalecké posudzovanie potvrdí výsledok znaleckého posudku znalkyne W.. W..

Kolíznym opatrovníkom maloletých detí vo vyjadrení k odvolaniu matky doporučil odvolaciemu súdu rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Plne sa stotožnil so závermi znaleckého posudku a so záverom, že v priebehu dvoch rokov bola mal. N. vyšetrená tromi psychológmi a ani jeden nezistil závažné narušenie psychického vývinu dieťaťa. Otec maloletých detí sa od rozvodu manželstva snaží s deťmi stretávať, je medzi nimi vytvorený pekný vzťah a v tomto prípade úloha otca nie je iba formálna, a to úhradou výživného na deti, ale aj využívanie si svojich rodičovských práv formou stretávania sa s deťmi. Poukázal aj na to, že matka maloletých detí na úrade uviedla, že sa deti na otca tešia a keď pred stretnutím sa mal. N. nechce ísť, ale keď zbadá otca, tak sa teší na neho. Je v záujme maloletých detí, aby po rozvode rodičov udržiavali kontakt pre zachovanie citových väzieb a vývinových potrieb s rodičom, ktorému neboli zverené.

Matka maloletých detí písomným podaním z 20.6.2012 oznámila odvolaciemu súdu, že jej matka Z. T. podala trestné oznámenie voči otcovi maloletých detí na Okresnú prokuratúru Spišská Nová Ves (podací lístok z 8.6.2012) o čom bola oboznámená dodatočne.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa odseku 2 cit. zák. ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov

napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd na základe odvolania matky preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa aj s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie napadnutého rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Konajúci súd sa dôsledne vysporiadal s námietkami matky uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jej obranu už v priebehu konania na súde prvého stupňa a matka ani v priebehu odvolacieho konania neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok iné rozhodnutie o úprave styku otca s mal. N. a mal. N.. Odvolací súd poznamenáva, že právo rodiča, ktorému nebolo dieťa zverené do výchovy, stretávať sa s týmto dieťaťom, je jedným z jeho základných práv. Na rozdiel od iných rodičovských práv a povinností môže súd upraviť styk rodiča s dieťaťom len vtedy, ak sa rodičia v tejto otázke nedohodli. Vzťah dieťaťa a rodiča je prirodzeným biologickým vzťahom a každé dieťa potrebuje pre zdravý vývoj pocit spolupatričnosti nielen so svojou matkou, ale aj so svojím otcom. Len ich vzájomné pozitívne pôsobenie v rámci výchovného procesu dáva záruku riadneho vývoja dieťaťa. Výchovné pôsobenie len zo strany jedného rodiča má spravidla za následok nedostatky správania a myslenia. Negatívne dôsledky vznikajú v situácii, keď jeden z rodičov bráni druhému stretávať sa s dieťaťom, hoci druhý nedáva k tomu dôvod. Rodič, ktorému maloletého dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, uplatňuje pri styku s ním svoju úlohu pri výchove dieťaťa danú mu v ust. § 26 Zákona o rodine. Úlohou druhého rodiča, ktorý maloleté dieťa vychováva, je okrem iného, aby so zreteľom na záujem dieťaťa, ktorý je prioritný, vytváral priaznivé podmienky na styk druhého rodiča s dieťaťom, hlavne vedeným dieťaťa k tomu, aby malo správny vzťah k tomuto rodičovi. Právu styku rodiča s dieťaťom korešponduje právo dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť, ako aj právo dieťaťa na zachovanie jeho rodinných zväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov podľa článku 7 a 8 Dohovoru o právach dieťaťa. Zásadne je potrebné pri úprave styku vychádzať z toho, že rodič má právo na to, aby s dieťaťom strávil polovicu jeho voľného času, to znamená počas pracovných dní kalendárneho roka, ako aj počas víkendov, sviatkov a prázdnin. Úprava stretávania pod tento rozsah je obmedzením styku, ku ktorému je možné pristúpiť len za podmienok daných v ust. § 25 ods. 3 Zákona o rodine. Ak je oprávnený rodič schopný sa o svoje dieťa riadne postarať po celú dobu stretávania a má na to vytvorené všetky podmienky, potom niet žiadneho zákonného dôvodu na to, aby bol tento styk akokoľvek obmedzovaný. Súd prvého stupňa správne rozhodol o potrebe zmeny predchádzajúcej úpravy styku otca s maloletými deťmi so zreteľom na vzdialenosť bydlísk otca a detí, správne určil aj rozsah styku zodpovedajúci súčasným potrebám maloletých detí a ich otca, ktorý, ak by doterajšia súdna úprava styku naďalej trvala, by bol znevýhodňovaný a obmedzovaný v realizácii jeho rodičovských práv a maloleté deti by boli obmedzované v rozpore s ich záujmom pri rozvíjaní a prehlbovaní svojich väzieb k otcovi. V tomto prípade je nutné zdôrazniť, že matka je povinná maloleté deti na styk pripraviť a svojím verbálnym, aj neverbálnym prejavom ich vo vzťahu k otcovi podporovať, usmerňovať a organizovať program maloletým deťom so zreteľom na ich záujem stretávať sa s otcom, pretože ničím nepodložené výhrady voči otcovi detí pôsobia na vzájomný vzťah otca a maloletých detí kontraproduktívne. Súd prvého stupňa rozhodol správne a zákonne, keď upravil styk otca s mal. N. a mal. N. v rozsahu zodpovedajúcom približne polovici voľného času maloletých detí počas školského roka (víkendy), ako aj sviatkov, pretože je správne a predovšetkým spravodlivé, aby otec, ktorý je rodičovsky rovnako hodnotný ako matka, mohol plniť svoju otcovskú rolu v plnej miere a rovnako je v záujme maloletých detí, ktoré na základe deklarácie práv dieťaťa majú právo byť vychovávané obidvomi rodičmi. Odvolací súd tiež poznamenáva, že ponechanie úpravy styku otca s maloletými deťmi v doterajšej podobe by malo za následok neodôvodnené obmedzenie styku otca s mal. N. a mal. N. a namiesto spoločne strávenej jednej celej soboty v mesiaci, počas ktorej by malo dochádzať k prehlbovaniu a ďalšiemu rozvíjaniu väzieb medzi otcom a deťmi, by bola táto sobota strávená poldenným cestovaním a poznačená obojstrannou únavou a nervozitou. Z rovnakých dôvodov je správne a zákonné, že súd prvého stupňa upravil styk otca s maloletými deťmi aj počas vianočných sviatkov a veľkonočných sviatkov v rozsahu, ktorý korešponduje so zásadou, že rodič má právo na to, aby s dieťaťom strávil polovicu jeho voľného času. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku matky vo vzťahu k znaleckému posudku W.. Ľ. W. (č. 14/2012), k záverom a hodnoteniu znaleckého posudku ako dôkazného prostriedku zo

strany súdu, odvolací súd konštatuje, že znalecký posudok je len jedným z dôkazných prostriedkov (§ 125 O.s.p.), ktorý má rovnakú silu ako ostatné dôkazy, nie je možné ho priorizovať, ale hodnotiť ho ako každý dôkaz podľa § 132 O.s.p. jednotlivo, ako aj v súvislosti s ďalšími vykonanými dôkazmi. Znalecké dokazovanie je možné nariadiť len na zistenie skutočností, na ktoré sú potrebné odborné znalosti. Na druhej strane znalci zásadne nepatria vyjadrovať názor na prejednávajúcu vec, prípadne navrhovať úpravu pomerov účastníkov konania. Súd v rámci hodnotenia dôkazov nie je oprávnený posudzovať znalecký posudok z hľadiska odborných záverov, pretože k tomu nemá požadované odborné znalosti, ale nemusí akceptovať závery znalca, ak tieto nezodpovedajú skutkovým zisteniam, resp. sú v rozpore so zásadami logiky, prípadne prekračujú rámec odborného posúdenia. Odvolací súd zdôrazňuje, že záver znaleckého posudku súdnej znalkyne W.. Ľ. W. je logický a presvedčivý v častiach týkajúcich sa odbornej analýzy intelektových schopností a osobnosti mal. N., skúmania prípadného pohlavného zneužívania mal. N. otcom (inou osobou) a tiež vzájomných vzťahov medzi rodičmi a maloletými deťmi navzájom. Závery znaleckého posudku korešpondujú aj s ďalšími dôkazmi vykonanými vo veci a posudok neobsahuje žiadne rozpory, ako sa domnieva matka maloletých detí, ale podáva vyčerpávajúce odpovede na položené otázky a o jeho objektívnosti odvolací súd nemal pochybnosti a dodáva, že znalecký posudok vzhľadom na priebeh a rozsah vyšetrení účastníkov konania (rodičov a maloletých detí) má vyššiu výpovednú hodnotu ako správy psychológov, ktorými sa znalkyňa v znaleckom posudku vysporiadala. Námietky matky proti znaleckému posudku odvolací súd považoval za účelovú obranu, pretože nezodpovedal jej želaniam. Odvolací súd na základe nepochybného zistenia, že znalkyňa W.. Ľ. W. na základe správ z predchádzajúcich vyšetrení mal. N. (správa W.. M. zo 17.5.2010 a správa W.. X. z 18.5.2011) a záverov znaleckého vyšetrenia, že sa príznaky sexuálneho zneužívania mal. N. nepotvrdili, dospel k záveru, že nevznikla potreba nariadiť kontrolné znalecké dokazovanie v súlade s návrhom matky, pretože podľa ust. § 120 ods. 2 O.s.p. je súd povinný vykonať aj ďalšie dôkazy len vtedy, ak je to potrebné pre zistenie skutkového stavu. V tejto právnej veci je odvolací súd toho presvedčenia, že skutkový stav zistený súdom prvého stupňa dovoľuje nepochybné záver a to bez potreby ďalšieho dokazovania, že úprava styku otca s maloletými deťmi upravený súdom prvého stupňa je v ich záujme, a tiež preto, že zo zisteného skutkového stavu bez potreby ďalšieho dokazovania vyplýva, že sú splnené všetky zákonné podmienky pre úpravu styku otca s mal. N. a mal. N. a niet žiadneho zákonného dôvodu na to, aby bol tento styk akokoľvek obmedzovaný. Súd prvého stupňa rovnako správne rozhodol, ak rozdelil pohľadávku štátu 458,16 € rovným dielom medzi účastníkov konania (rodičov maloletých detí), pretože v nesporových konaniach, ktorým je nepochybné aj konanie o úprave styku otca s maloletými deťmi, kde nie je možné hovoriť o úspechu alebo neúspechu niektorého z účastníkov, štát má právo na náhradu trov konania proti každému z účastníkov v rovnakom rozsahu. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. a podľa § 219 ods. 2 O.s.p. sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov.

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.